E-kirje: Komission tiedonanto: Tekoälyn maanosa - toimintasuunnitelma

Talousvaliokunta 1.10.2025

Erityisasiantuntija Lasse Laitinen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

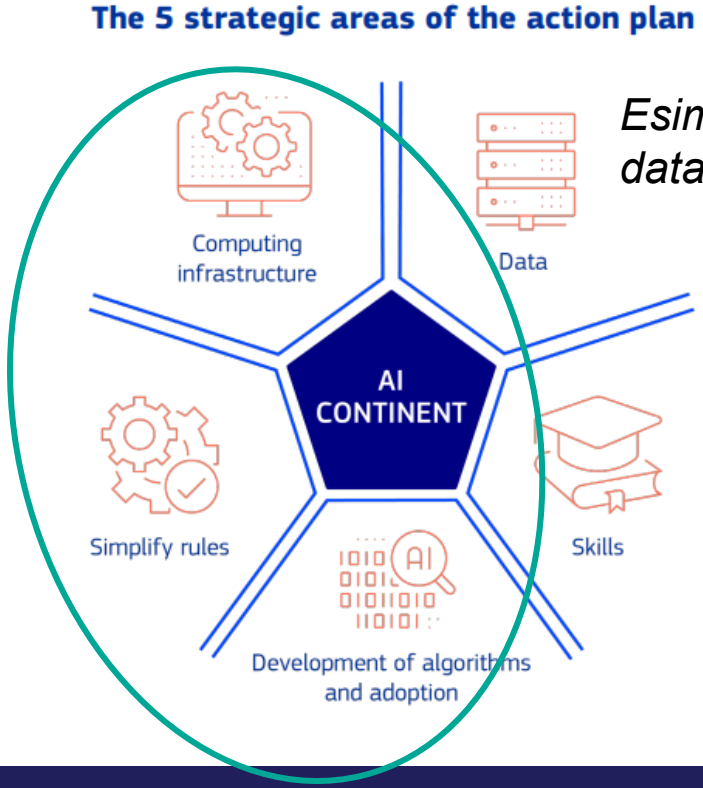
Nykytilanne

- TEM vastasi E-kirjelmän valmistelusta.
- Kuten E-kirjelmässä kuvataan, **”Tiedonanto on kuvaileva strateginen ohjelma, jonka perusteella komissio tulee antamaan eri ehdotuksensa. Varsinaisiin ehdotuksiin otetaan kantaa, kun komissio on antanut ehdotukset.”**
- Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole tiedossa, että E-kirjelmässä kuvatun sisällön osalta olisi tapahtunut sinällään merkittäviä muutoksia E-kirjelmän valmistelun jälkeen. Sisällössä kuvatut asiat etenevät kuitenkin koko ajan. E-kirjelmän ennakkovaikuttamistavoitteet ovat olleet hyödyllisiä ennakkovaikuttamisessa.
- Kuten E-kirjelmässä todetaan, ”Yleisesti ottaen ehdotetut toimet edistävät tekoälyn tutkimusta, kehitystä ja hyödyntämistä sekä yhteiskunnallisten vaikutusten huomioimista ja riskien hallintaa tekoälyyn liittyen.”

Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelma

Taustalla

- kilpailukyky ja tuottavuus
- suvereniteetti, turvallisuus ja demokratia

Esim.tuleva dataunionistrategia

Esim. osaamisunioni ym. (E 56/2025 vp)

1) Tekoälyn gigatehtaat

- Tekoälyn gigatehtaiden osalta valtioneuvostossa valmistelusta vastaa TEM lukuun ottamatta EuroHPC-yhteisyritystä koskevan asetuksen muuttamista (komissio antoi ehdotuksensa 15.7.), mistä vastaa OKM.
- Gigatehtaat ovat yritysvetoisia projekteja. TEM on jatkanut tekoälyn gigatehtaita koskevaa valmistelua, tehden yhteistyötä muiden ministeriöiden, elinkeinoelämän, Euroopan komission ja muiden sidosryhmien kanssa. Valtioneuvosto on ollut yhteydessä muiden jäsenvaltioiden kanssa.
- Komissio tiedotti 30.6., että 20.6. sulkeutuneeseen aiehakuun oli tullut 76 hakemusta, mikä on enemmän kuin mitä odotettiin. Näistä neljä oli sellaisia, joissa tehtaan sijainniksi oli kaavailtu Suomi. Yksi näistä oli Nokian johtama konsortio, kuten valtioneuvosto tiedotti 4.7. Työ- ja elinkeinoministeriö on keskustellut kaikkien neljän Suomi-hakijan kanssa. Valmistelu jatkuu.

AI Gigafactories

- **Objective:** train and develop complex AI models
- 4x more powerful than AI Factories
- €20 billion mobilised by InvestAI
- Deploy up to 5 Gigafactories

2) Tekoälyn soveltamisen strategia

- Politico-verkkojulkaisun mukaan Euroopan komissio julkaisisi strategian 8.10. Suomi vastasi tiiviisti strategiaa koskeneeseen komission julkiseen kuulemiseen, joka sulkeutui 4.6. Vastauksen sisältö oli linjassa E-kirjelmän ennakkovaikuttamiskantojen kanssa.

3) Pilvipalvelujen ja tekoälyn kehittämisen säädös

Cloud and AI development Act

- **Objective:** boost research in highly sustainable infrastructure
- Encourage investments
- Triple the EU's data centre capacity in the next 5-7 years

- E-kirjelmän ennakkovaikuttamiskantojen pohjalta Suomi vastasi komission kuulemiseen, joka sulkeutui 3.7. Asiasta keskustellaan neuvoston teleasioiden työryhmässä 30.9. Arvio on, että komissio antaa ehdotuksen tämän vuoden viimeisellä neljänneksellä tai ensi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä.
- Säädökseen liittyisi myös julkisen sektorin pilvipalveluhankintoja koskeva suositus.

4) Digitaalipaketti eli digitaali-omnibus

- Komissio kerää 16.9.-14.10. palautetta ns. digitaalipaketista eli digitaali-omnibus-ehdotuksesta. Komission mukaan se sisältää ensimmäisen joukon toimenpiteitä yritysten hallinnollisen ja raportointitaakan vähentämiseksi.
- Datalainsäädäntö, evästeet ja muut seurantateknologiat, kyberturvallisuuspoikkeamin raportointi ja tekoälyasetus
- Ehdotus ns. digitaalipaketista saatetaan antaa piankin em. palautteen keräämisen eli kannanottopyynnön sulkeuduttua, ehkä jo marraskuussa.

